

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

หน้าที่พลเมือง

วัฒนธรรม

และการดำเนินชีวิตในสังคม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมสากล

Link http://img.prapayneethai.com/slider/slider_01.jpg

ตัวชี้วัด

อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม (ส 2.1 ม.3/3)

ผังสาระการเรียนรู้

วัฒนธรรมไทย
ภูมิปัญญาไทย
และวัฒนธรรมสากล

วัฒนธรรมไทย

ความสำคัญของ
วัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมไทย
ภูมิปัญญาไทย
และวัฒนธรรมสากล

ภูมิปัญญาไทย

การจัดแบ่งสาขา
ภูมิปัญญาไทย

คุณค่าและ
ความสำคัญของ
ภูมิปัญญาไทย

วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย

และวัฒนธรรมสากล

วัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมไทย หมายถึง ความเจริญงอกงามที่เกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่บรรพบุรุษไทยสั่งสมความรู้ และได้ถ่ายทอดความรู้นั้นมาสู่ชนรุ่นหลัง ต่อมาได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับยุคสมัย วัฒนธรรมไทยจึงเป็นมรดกล้ำค่าที่ลูกหลานชาวไทยควรอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

การทอผ้า

Link <http://image.dek-d.com/24/2136242/106077973>

ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมไทยมีลักษณะสำคัญดังนี้

ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

สร้างความกตัญญูกตเวที
ต่อผู้มีพระคุณ รู้จัก
ตอบแทนพระคุณของผู้อื่น

มีความศรัทธา
ในการทำบุญ

การสร้างความรัก
และความผูกพัน
ภายในครอบครัว

ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

มีภาษาและ
ศิลปกรรมที่สวยงาม

การสร้างสามัคคี
และความมีระเบียบวินัย

วัฒนธรรมไทยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. คติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางศีลธรรมและจิตใจ อันเป็นคติ
ในการดำเนินชีวิตที่รับมาจากคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา

การทำบุญตักบาตรของชาวพุทธแสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อผู้อื่น

2. วัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ
ที่เป็นภูมิปัญญา เช่น บ้านทรงไทย เจดีย์

บ้านทรงไทยแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาในการสร้าง
ที่อยู่อาศัยของคนไทยที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

3.เนติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางกฎหมายหรือขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี เช่น ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ

4.สหธรรม ได้แก่ การแต่งกายที่เหมาะสมในโอกาสต่างๆ มารยาทที่ดีงามทางสังคม

การแสดงความเคารพโดยการไหว้ผู้ใหญ่
แสดงให้เห็นถึงความอ่อนน้อมถ่อมตน

ภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่ได้สั่งสมและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นของบรรพบุรุษไทย เป็นผลิตผลทางปัญญาที่สังคมนิยมร่วมกันว่าดีงาม มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย ซึ่งภูมิปัญญาไทยสามารถแบ่งได้เป็น 10 สาขา ดังนี้

สาขาเกษตรกรรม

สาขาการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

ภูมิปัญญาไทย

สาขาอุตสาหกรรม
และหัตถกรรม

สาขาการแพทย์
แผนไทย

สาขาภาษาและ
วรรณกรรม

สาขา
การจัดการองค์กร

สาขากองทุนและ
ธุรกิจชุมชน

ภูมิปัญญาไทย

สาขาศาสนา
และประเพณี

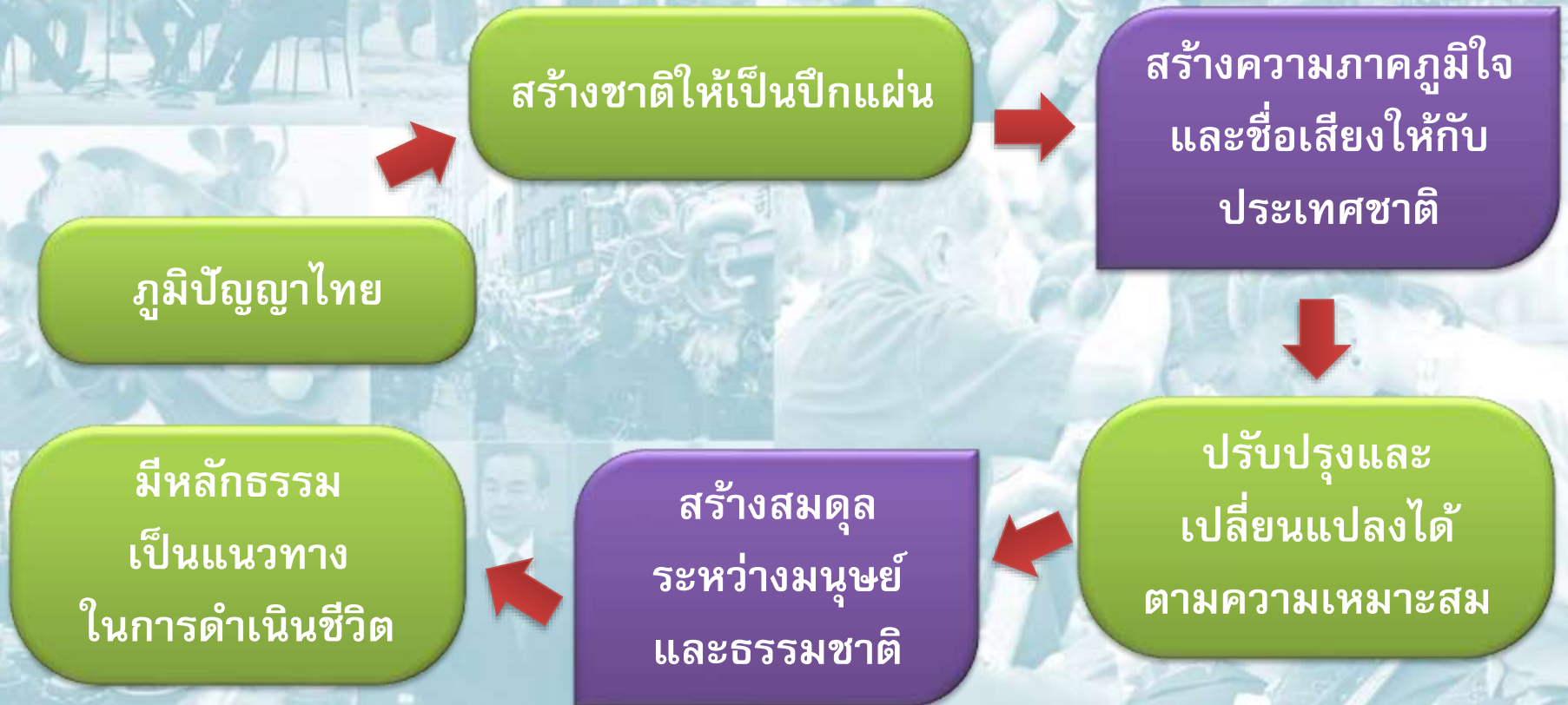
สาขา
ศิลปกรรม

สาขาสวัสดิการ

คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสืบทอดความรู้นั้น
อย่างต่อเนื่องจากอดีตสู่ปัจจุบัน ทำให้คนในชาติเกิดความภาคภูมิใจ
 ดังนั้น ภูมิปัญญาไทยจึงมีคุณค่าและมีความสำคัญดังนี้

การเพาะเห็ดฟางจากทะลายปาล์ม เป็นการประยุกต์
และคิดค้นโดยนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ได้อย่างรู้คุณค่า

วัฒนธรรมสากล

วัฒนธรรมสากล คือ วัฒนธรรมซึ่งเป็นที่รู้จักและยอมรับกันทั่วไป เช่น เครื่องแต่งกายสากล ดนตรีสากลหรือภาษาที่เป็นสากล

1. การใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากเป็นภาษาที่ประชาชนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกนิยมใช้สื่อสาร
2. การค้าเสรี เป็นรูปแบบการค้าที่ไม่มีการกีดกันในรูปแบบต่าง ๆ มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรมกับทุกฝ่าย
3. ประชาธิปไตย เป็นรูปแบบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ
4. วิถีชีวิต วัฒนธรรมสากลจะให้ความสำคัญกับการรักษาสุขอนามัย

ของตน

ประเภทของวัฒนธรรมสากล

วัฒนธรรมสากลเป็นวัฒนธรรมที่อารยประเทศทั่วโลกให้การยอมรับ และนิยมว่าดีงาม จำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

วัฒนธรรมสากล

วัตถุ

การรับประทานอาหาร
นิยมใช้ช้อนส้อม

การแต่งกาย

ผู้ชาย ใส่สูท ผูกเนกไท

ผู้หญิง สวมกระโปรง

สวมรองเท้าหุ้มส้น

ที่อยู่อาศัยนิยมสร้างเป็นตึก
หรืออาคาร

วัฒนธรรมสากล

มิใช่วัตถุ

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ
และเสรีภาพ

องค์ความรู้หรือวิทยาการต่าง ๆ
ที่เกิดจากการศึกษาและวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครอง
ด้วยระบอบประชาธิปไตย

การเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม

การแลกเปลี่ยนและรับเอาวัฒนธรรมของต่างประเทศเข้ามา
ย่อมมีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย เพราะฉะนั้นประชาชนชาวไทย
จึงควรเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสมเพื่อเป็นประโยชน์
ต่อการพัฒนาประเทศ มีข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

**การเลือกรับ
วัฒนธรรมสากล
ที่เหมาะสม**

เป็นประโยชน์ต่อตนเองและการพัฒนาประเทศ

ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ

เลือกสรรเฉพาะส่วนที่ดี

การค้นคว้าวิจัยอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์
เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ

เลือกรับวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนไทย

ความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ
กล้าคิดกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง

การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทยที่เหมาะสม

การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย สามารถทำได้
โดยวิธีการดังนี้

การอนุรักษ์
วัฒนธรรมไทยและ
ภูมิปัญญาไทย

การเผยแพร่วัฒนธรรมและ
ภูมิปัญญาไทยให้กว้างขวาง

การปลูกฝังวัฒนธรรมและ
ภูมิปัญญาไทยให้กับ
เยาวชนไทยอย่างจริงจัง

การอนุรักษ์
วัฒนธรรมไทยและ
ภูมิปัญญาไทย

หน่วยงานของรัฐบาลและ
เอกชนทุกภาคส่วนร่วมมือ
กันอนุรักษ์วัฒนธรรมและ
ภูมิปัญญาไทย

ค้นคว้า วิจัย เผยแพร่
และจัดแหล่งเรียนรู้
ภูมิปัญญาในชุมชน

ปฏิบัติตามกรอบ
ของวัฒนธรรมที่ดั่งาม เพื่อเป็น
แบบอย่างแก่ผู้พบเห็นทั้ง
ชาวไทยและต่างชาติ